มารู้จักการแพทย์แผนไทย

Thai Traditional Medicine

จากอดีต

หมอชีวกโกมารภัจจ์ (ก่อนพุทธกาล)

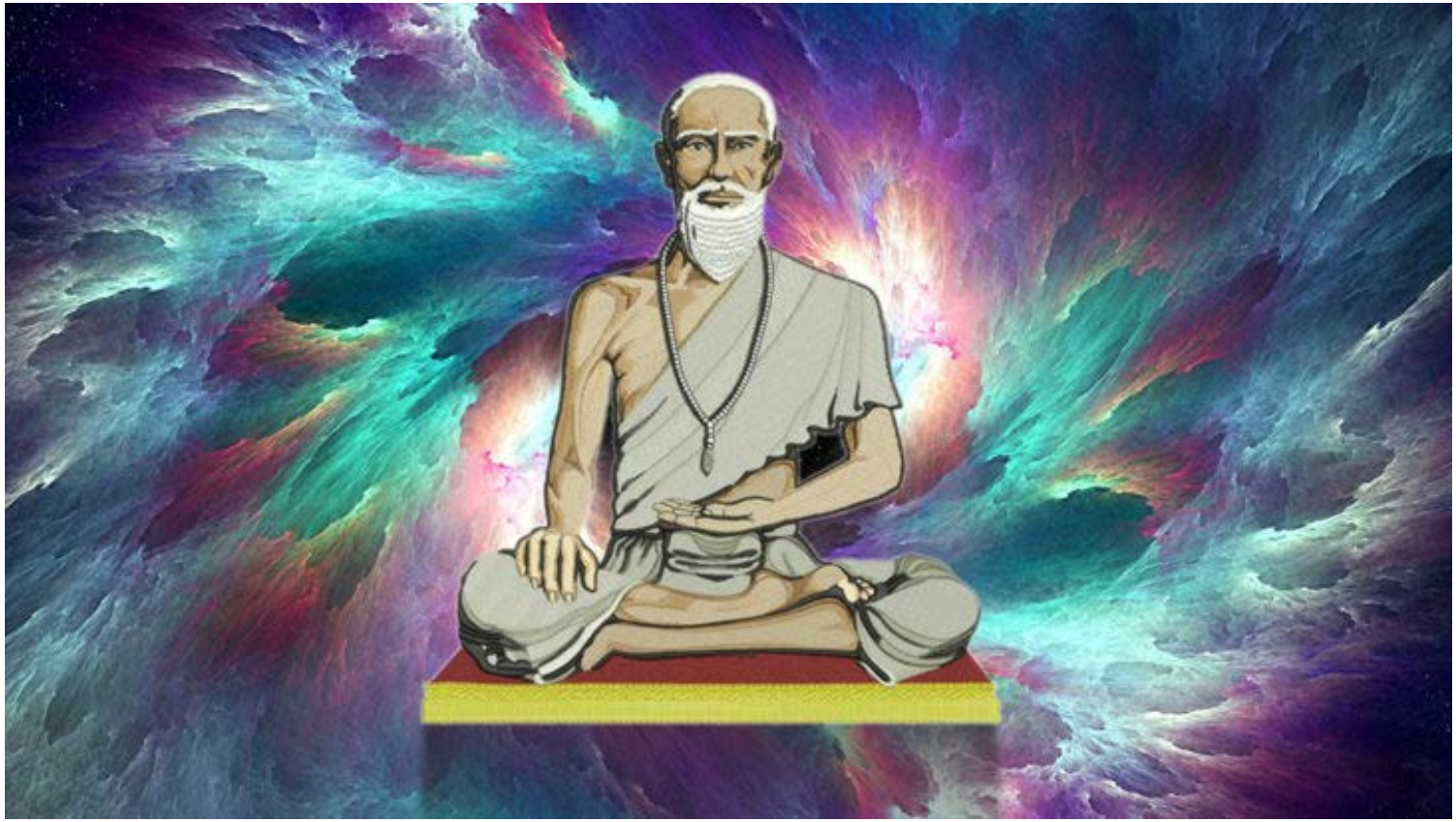

https://www.matichon.co.th/columnists/news_1072128

จากอดีต

http://pharmacy.msu.ac.th/exhibition_new/aroka-thai.html

ในช่วงปี พ.ศ. 1724 – 1739

พระเจ้าชัยวรมันที่ 7 มหาราชาแห่งราชอาณาจักรขอม ได้สร้างอโรคยาศาล (เหมือนโรงพยาบาล หรือ สุขศาลา) จำนวน 102 แห่ง ทั่วราชอาณาจักร และ 19 แห่งในจำนวนนั้นอยู่ในประเทศไทยปัจจุบัน

จากอดีต: สุโขทัย

https://www.thaitambon.com/travel/001011101342

มีการสร้างสวนสมุนไพรขนาดใหญ่บนเขาหลวง หรือเขาสรรพยา ปัจจุบันในอำเภอคีรีมาศ จ.สุโขทัย

จากอดีต: อยุธยา

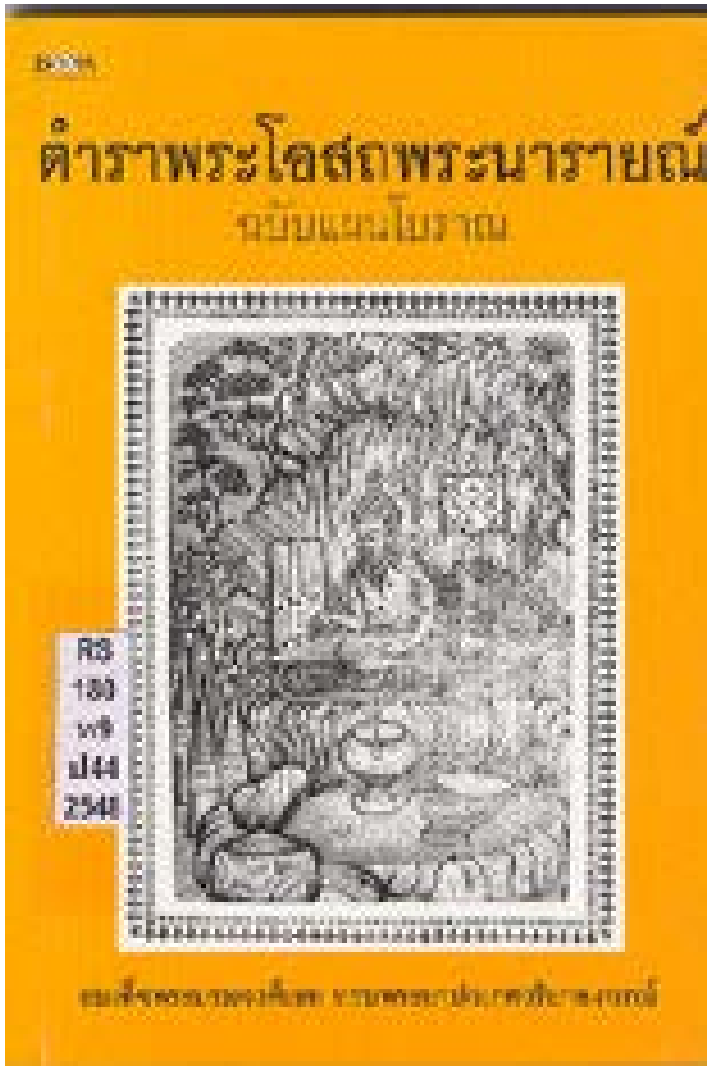

การรวมรวมองค์ความรู้ทางยาครั้งแรกเกิดขึ้นในรัชสมัยพระนารายณ์มหาราชย์ ในตำรับโอสถพระรายณ์ ถือเป็นตำรายาไทยเล่มแรกและเป็นเภสัชตำรับฉบับแรกของประเทศไทย

http://oldweb.pharm.su.ac.th/library2004/Admin/ShowPM.asp?Barcode=BKK015828

จากอดีต: รัตนโกสินทร์

https://mgronline.com/travel/detail/9510000035844

ช่วงปี พ.ศ. 2325 – 2352 พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ทรงโปรดให้มีการจัดตั้งกรมหมอและโรงพระโอสถขึ้นใหม่ พร้อมทั้งให้จารึกตำรายาไว้ตามศาลารายด้วย

ช่วงปี พ.ศ. 2352 – 2367 พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ทรงให้มีการรวบรวมตำรายาเพิ่มเติมจากการให้กรมหมอหลวงชำระคัดเลือกและจดเป็นตำรา เรียกว่า “ตำราพระโอสถครั้งรัชกาลที่ ๒” และยังทรงให้มีการตรากฎหมายไว้ควบคุมมาตรฐานการปรุงพระโอสถ เรียกว่า “กฎหมายพนักงานโอสถเสวย”

จากอดีต: รัตนโกสินทร์

ปี พ.ศ. 2367 – 2394

พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงโปรดให้มีการปฏิสังขรณ์วัดราชโอรส พร้อมทั้งจารึกตำรายาบนแผ่นศิลา ฝังบนเสา

http://www.dhammathai.org/watthai/bangkok/watratchaorasaram.php

จากอดีต: รัตนโกสินทร์

ในปี พ.ศ.2378 นายแพทย์บรัดเลย์ เข้ามาพร้อมคณะมิชชันนารี เพื่อเผยแผ่ศาสนาคริสต์

- ทำการผ่าตัดให้กับพระภิกษุเป็นครั้งแรกในประเทศไทย
- รักษาอาการหลังคลอดของพระมเหสีในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
- จัดตั้งกรมหมอฝรั่ง
- ปลูกฝีป้องกันไข้ทรพิษสำเร็จเป็นรายแรก

Dan Beach Bradley, M.D. นายแพทย์ชาวอเมริกัน

https://www.keepitthai.com/node/13205

จากอดีต: รัตนโกสินทร์

พระราชหัตถเลขารัชกาลที่ ๕

"...ขอเตือนว่าหมอปรั่งนั้นดีจริง
แต่ควรให้ยาไทยสูญหฤาหาไม่
หมอยาไทยควรให้มีต่อไปภายน่า
หฤาควรจะมีไว้บ้าง
ถ้าว่าตัวฉันยังสมัครกินยาไทย
แลยังวางใจหฤาอุ่นใจหมอไทยมาก
ถ้าหมอไทยจะรักษาแบบปรั่งหมด
ดูเยือกเย็นเหมือนแพนอื่น
ไม่แพนพระเพนเสงย์เลยเหมือนกัน
แต่ตัวฉันก็อายุมากแล้ว
เพนจะไม่ได้อยู่ไปจนหมอไทยหมดดอก
คนภายน่าจะพอใจอย่างปรั่งกันไปทั่วไป
จะไม่เดือดร้อนเช่นฉันดอกกระมัง
เปนแต่ลองเตือนดูตามหัวเก่าๆ ที่หนึ่งเท่านั้น"

https://www.trueplookpanya.com/blog/content/58335

จากอดีต: รัตนโกสินทร์

https://www.trueplookpanya.com/blog/content/58335

ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีการจัดตั้งโรงพยาบาลศิริราชใน พ.ศ. 2431 และจัดตั้งโรงเรียนแพทยากรในปี พ.ศ. 2432 ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นโรงเรียนราชแพทยาลัย โดยนักเรียนแพทย์ต้องเรียนทั้งการบำบัดรักษาและการปรุงยาไปพร้อม ๆกัน

จากอดีต: รัตนโกสินทร์

พ.ศ. 2446 (14 ปีหลังเปิดโรงเรียนแพทย์) การสอนและการปฏิบัติการแพทย์ไทยในหลักสูตรก็ได้ยุติลง ด้วยเหตุผลที่ว่า *...การสอนการแพทย์แผนโบราณของไทยไม่มีหลักสูตรและไม่มีวิธีการปฏิบัติรักษาแน่นอนจริงจัง และนักเรียนจะรู้เรื่องการแพทย์แผนโบราณก็รู้ได้อย่างเดียว คือต้องท่องจำ ตำราทางฝ่ายการแพทย์นี้จำกัดอยู่เฉพาะตำราของหลวง มีการดัดแปลงครั้งเดียวเพื่อให้ง่ายเข้าซึ่งผิดกับการแพทย์แผนปัจจุบัน ที่มีหลักสูตรแน่นอนและตำรามีมาก อีกทั้งมีการศึกษาเพิ่มเติมเรื่อย ๆ ...*

https://www.trueplookpanya.com/blog/content/58335

จากอดีต: รัตนโกสินทร์

ในระหว่างปี พ.ศ.2485 – 2486 สงครามโลกครั้งที่ 2 ลุกลามเข้ามาในเขตเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทำให้เกิดภาวะขาดแคลนยา ขณะนั้น ศ.นพ.อวย เกตุสิงห์ ได้ทำการวิจัยสมุนไพรที่ใช้รักษาบิด และไข้มาลาเรียที่รพ.สัตหีบ

http://www.dharma-gateway.com/monk/monk_biography/lp-singh-thong/lp-singh-thong-hist_02.htm

ถึงปัจจุบัน

เปิดให้บริการแล้ว
คลินิกการแพทย์แผนไทย
เปิดให้บริการ 8.00 – 20.00 น.
โดยผู้เชี่ยวชาญการแพทย์แผนไทย
สามารถเบิกจ่ายตรงและเบิกจากต้นสังกัด

ความหมาย

การแพทย์แผนไทย ตามความหมายตาม**พระราชบัญญัติวิชาชีพการแพทย์แผนไทย พ.ศ. 2556** หมายถึง “*กระบวนการทางการแพทย์เกี่ยวกับการตรวจ วินิจฉัย บำบัด รักษา หรือป้องกันโรค หรือการส่งเสริมและฟื้นฟูสุขภาพของมนุษย์ การผดุงครรภ์ การนวดไทย และให้หมายความรวมถึง การเตรียมการผลิตยาแผนไทย และการประดิษฐ์อุปกรณ์และเครื่องมือทางการแพทย์ ทั้งนี้ โดยอาศัยความรู้หรือตำราที่ได้ถ่ายทอดและพัฒนาสืบต่อกันมา*”

ความหมาย

“เวชกรรมไทย” หมายความว่า การตรวจ การวินิจฉัย การบำบัด การรักษา การป้องกันโรค การส่งเสริมและการฟื้นฟูสุขภาพ รวมถึงการผดุงครรภ์ไทย เภสัชกรรมไทย และการนวดไทย ทั้งนี้ ด้วยกรรมวิธีการแพทย์แผนไทย

“เภสัชกรรมไทย” หมายความว่า การกระทำในการเตรียมยา การผลิตยา การประดิษฐ์ยา การเลือกสรรยา การควบคุมและการประกันคุณภาพยา การปรุงยาและการจ่ายยาตามใบสั่งยาของ ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยหรือผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยประยุกต์และการจัดจำหน่ายยา ตามกฎหมายว่าด้วยยา ทั้งนี้ ด้วยกรรมวิธีการแพทย์แผนไทย

ความหมาย

การผดุงครรภ์ไทย หมายความว่า การตรวจ การวินิจฉัย การบำบัด การรักษา การส่งเสริมสุขภาพหญิงมีครรภ์ การป้องกันความผิดปกติในระยะตั้งครรภ์และระยะคลอด การทำคลอด การดูแล การส่งเสริมและการฟื้นฟูสุขภาพมารดาและทารกในระยะหลังคลอด ทั้งนี้ ด้วยกรรมวิธีการแพทย์แผนไทย

การนวดไทย หมายความว่า การตรวจ การวินิจฉัย การบำบัด การรักษา การป้องกันโรค การส่งเสริมและการฟื้นฟูสุขภาพ โดยใช้องค์ความรู้เกี่ยวกับศิลปะการนวดไทย ทั้งนี้ ด้วยกรรมวิธีการแพทย์แผนไทย

เพราะเหตุใดการแพทย์แผนไทย จึงมีบทบาทลดลง

การแพทย์แผนไทยมีปัญหา แต่ปัญหานั้นไม่ได้อยู่ที่ตัวองค์ความรู้

ในอดีต ผู้เรียนที่ต้องการเป็นหมอ รักษาผู้ป่วย จะต้องใช้เวลาอยู่ใกล้ชิดหรือติดสอยห้อยตามครูไปทุกที่ เรียกลักษณะการเรียนแบบนี้ว่า **Apprenticeship** เมื่อได้เรียนรู้วิธีนำหลักการไปปฏิบัติก็ จะเกิดความเข้าใจหลักการมากขึ้น ลักษณะขององค์ความรู้ดังกล่าวทำให้เกิด

หลักการที่สำคัญของศาสตร์การแพทย์แบบดั้งเดิมของไทย คือ หลักการ เรื่องธาตุ และมุมมองความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม โลก และจักรวาล หลักการเรื่องธาตุเน้นว่า **สุขภาพมีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมและพฤติกรรม ของมนุษย์อย่างเป็นองค์รวม**

การแพทย์แผนปัจจุบันตั้งอยู่บนรากฐานของ Mechanistic หรือ Reductionistic Scientific model ซึ่งเป็นการแยกศึกษาระบบอวัยวะเป็นส่วน ๆ และดำเนินไปสู่การแยกเป็นส่วนย่อยและความชำนาญเฉพาะส่วนมากขึ้นเรื่อย ๆ

ซึ่ง model นี้ประสบความสำเร็จอย่างมากในการรักษาและขจัดการระบาดของโรคติดเชื้อในศตวรรษที่ 18

ธาตุเจ้าเรือน

ธาตุไฟ มีลักษณะร้อน ไออุ่น ช่วยทำให้ธาตุดินและธาตุน้ำคงอยู่ ไม่เน่าเสีย

ธาตุน้ำ มีลักษณะเหลว ไหลได้ สามารถเกาะกุม ซึมซาบ อาบเอิบไปในร่างกาย

ธาตุลม มีลักษณะไหว เคลื่อนไหว แล่นไปตามอวัยวะของร่างกาย พยุงธาตุต่าง ๆ ไว้

ธาตุดิน มีลักษณะแข็ง หยาบ กระด้าง เป็นที่อาศัยเป็นที่ตั้งของธาตุอื่น

เอกสารอ้างอิง

1. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ. เอกสารการสอนชุดวิชา ธรรมานามัย หน่วยที่ 1 – 8. นนทบุรี : มหาวิทยาลัย, 2555.
2. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ. เอกสารการสอนชุดวิชา ธรรมานามัย หน่วยที่ 9 – 15. นนทบุรี : มหาวิทยาลัย, 2555.
3. เพ็ญนภา ทรัพย์เจริญ. การแพทย์แผนไทยแบบองค์รวม. กรุงเทพฯ : สถาบันการแพทย์แผนไทย, 2539.
4. มหาวิทยาลัยมหิดล. การแพทย์แผนไทยในคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล. กรุงเทพฯ: ศุภวนิชการพิมพ์. 2552.

DON'T GIVE UP
THE BEGINNING IS ALWAYS THE HARDEST.

— KEMMY NOLA —

อย่าเพิ่งยอมแพ้ จุดเริ่มต้นนั้นมักจะยากที่สุดเสมอ

WWW.FACEBOOK.COM/PEARYPIEMAKEUPARTIST